

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Ert dnr. Ku2016/00504/D

Svenska Tornedalingars Riksförbund-Tornionlaaksolaiset, STR-T, har med intresse tagit del av rubricerade utredning och tackar för möjligheten att få lämna remissvar. STR-T, som är officiell företrädare för tornedalingar och meänkieli, delar den generella problembeskrivning som ges i utredningen. Utredningen lyckas på ett tydligt sätt beskriva många av de utmaningar som civilsamhällets organisationer möter i sin verksamhet.

Det är dock förvånande att utredningen, trots att den under arbetets gång träffat ett mycket stort antal organisationer och genomfört hearings, inte haft ett fördjupat samråd med organisationer som företräder de nationella minoriteterna. Det bör påtalas att de nationella minoriteternas rätt till delaktighet och reellt inflytande är lagstadgad i Sverige, enligt 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, och grundar sig på folkrättsliga åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

Förutsättningarna för de organisationer inom civilsamhället som företräder de nationella minoriteternas intressen och främjar dessa gruppers rättigheter, kultur och språk är begränsade på många sätt. Vi är bekant med den beskrivning som ges i utredningen, men vill betona att de ekonomiska och personella resurserna är marginella i förhållande till behoven. Det behövs insatser för att stärka långsiktiga och hållbara villkor även för dessa organisationer. Organisationerna har en avgörande betydelse som röstbärare, opinionsbildare och demokratiskolor och utan dem skulle inte de minoritetspolitiska målen kunna uppfyllas.

Visserligen utgår ett förordningsreglerat särskilt statsbidrag till de nationella minoriteternas organisationer, som höjdes 2010, men samtidigt har kraven på organisationerna ökat de senaste åren. Myndigheter ska numera genomföra samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och därmed har antalet samråd ökat markant sedan 2010, liksom antalet remisser som ska besvaras. Detta är en positiv utveckling i sig, men de nationella minoriteterna glöms fortfarande bort i många sammanhang och de faktiska ekonomiska resurser som fördelas till organisationerna är direkt otillräckliga, om man beaktar den insats som krävs för att kunna göra ett bra arbete. Det är i nuläget omöjligt att utveckla verksamheten. Det är även svårt för ideella organisationer att bedriva sin verksamhet och vara pådrivande i minoritetspolitiken när kunskapen om dessa grupper och minoritetspolitikens intentioner fortfarande är generellt låg bland beslutsfattare, tjänstemän och den breda allmänheten. Minoriteterna själva behöver också bättre verktyg för att kunna öka kunskapen om minoritetsrättigheter. Stödet till de nationella minoriteternas organisationer är i regel så pass litet att det inte går att upprätthålla kanslifunktioner som kan arbeta med främjande, kunskapsspridning och att bevaka minoritetspolitiska frågor fullt ut. Mycket av arbetet sker helt på ideell basis och under mycket knappa ekonomiska förutsättningar, vilket omöjliggör en utveckling av verksamheten på lokal, regional och nationell nivå.

Samtidigt visar kartläggningar att de nationella minoriteternas organisationer gör en mycket viktig insats, särskilt på lokal nivå inom de s.k. förvaltningsområdena, och bidrar på ett betydande sätt till att uppfylla de av riksdagen fastslagna minoritetspolitiska målen. Detta framkommer bl.a. i den rapport om statsbidragsanvändning som Länsstyrelsen redovisade till regeringen i januari 2016.¹

Civilsamhällets roll inom minoritetspolitiken kan och bör utvecklas ytterligare i enlighet med det som utredningen föreslår. Dessa organisationer skulle kunna bidra ytterligare till att komplettera det offentliga insatser på olika områden och därmed bidra till välfärden i stort. Det finns en stor sakkunskap och ett engagemang bland minoriteterna. Den ideella kraften i civilsamhällets organisationer skulle kunna nyttjas bättre om den gavs bättre förutsättningar, så som utredningen är inne på.

STR-T tillstyrker särskilt förslagen/bedömningarna i avsnitten

4.1.4 myndigheters redovisning av kontakter med civilsamhället

4.1.5 strukturer för dialog

4.2.1 kompetenshöjande insatser

4.2.2 insamling av synpunkter

4.2.3 skolans roll: nationella minoriteter måste synliggöras tydligare i arbetet

4.2.4 prioritering av organisationsbidrag

4.2.5 behovet att utveckla metoder för samråd

5.1.2 myndighetsstyrning

5.1.3 konsekvensanalys

5.1.4 översyn av allmänna arvsfondens kriterier

5.1.5 förenkling av regelverk

5.3.3 utvecklandet av regionala överenskommelser

5.3.4 behovet av lokaler

5.3.5 synpunkter på bidragsgivning

samt att det administrativa stödet som beskrivs i avsnitt 7.6 kan utvecklas ytterligare.

Det bör noteras att de förslag som Länsstyrelsen i Stockholms län nyligen lämnade till Kulturdepartementet rörande användning av statsbidrag – se ovan – innehåller förslag om civilsamhällets företrädare i helt motsatt riktning än det som utredningen nu föreslår under 5.15 och 5.3.4. Vi delar utredningens bedömningar i dessa delar.

STR-T anser att förslaget till ändring i 15 § kommittéförordningen bör kompletteras enligt följande: "... eller för villkoren för det civila samhällets *och de nationella minoriteternas* organisationer."

2016-07-13

Bengt Niska
ordförande, STR-T

Maja Mella
verksamhetsledare, STR-T

¹ Rapport om användning av statsbidraget för förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt förslag till riktlinjer, Ku2015/01867/DISK, bil. 2 sid 18,
<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/nationella-minoriteter/Rapport%20dnr%20106-23946-2015.pdf>

